

Nr 565.

Av herr **Osterman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 242, angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

I proposition nr 242 hemställes bl. a., att riksdagen måtte besluta att å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av kronor 2 600 000.

Huvudparten av dessa medel avses för renovering och tillbyggnad av Mariebergs sjukhus samt utvidgning av Furunäsets sjukhus. Emellertid förefinnas inom sinnessjukvården även andra trängande behov av utvidgningar och nybyggnader. Den bristande platstillgången och överbeläggningen på sinnessjukhusen torde vara väl känd och är f. n. föremål för en utredning inom medicinalstyrelsen. Vissa av dessa behov ha redan tidigare erkänts och beaktats av riksdagen, som förra året å allmän beredskapsstat III uppförde ett anslag av 880 000 kronor till uppförande av en paviljong för kvinnor vid Vipeholms sjukhus i Lund. Detta sjukhus är avsett för svårskötta, obildbara sinnesslöa. I ärendet anförde departementschefen i proposition nr 281 till 1944 års riksdag bl. a.:

»Vad medicinalstyrelsen anfört synes mig klart ådagalägga, att behov föreligger av ökat antal vårdplatser för svårskötta obildbara sinnesslöa. Behovet av statliga platser för detta klientel torde sannolikt komma att öka, därest riksdagen godtager Kungl. Maj:ts i proposition den 3 mars 1944 (nr 205) framlagda förslag rörande omorganisation av sinnesslövården. Propositionen tager visserligen närmast sikte på vården av de bildbara sinnesslöa, vilken föreslås skola i princip utbyggas och omhänderhavas av landstingen och städerna utanför landsting, men bakom propositionen ligger tanken att staten som kompensation härför skall i ökad utsträckning taga hand om de obildbara sinnesslöa. Jag är därför beredd att förorda, att åtgärder vidtagas för att åvägabringa ökat antal statliga vårdplatser för ifrågavarande klientel.

Det förslag härtill, som nu föreligger, innebär icke någon slutgiltig lösning av de obildbaras vårdangelägenhet. Förslaget synes dock utgöra en lämpligt avvägd etapp i fråga om den statliga sinnesslövårdens utbyggande, varigenom 150 nya vårdplatser, avsedda för svårskötta obildbara kvinnor, skulle tillkomma. Med hänsyn härtill och då ur byggnadsteknisk synpunkt inga väsentliga erinringar framställts mot förslaget, anser jag mig böra i princip förorda det sammans genomförande.»

Behovet av ytterligare platser för svårskötta, obildbara kvinnliga sinnesslöa

kan vitsordas av alla, vilka som socialvårdstjänstemän eller eljest kommit i beröring med det problem, som vården av detta klientel ute i kommunerna utgör. Ett relativt stort antal dylika sinnesslöa vårdas även på sinnesslöanstalterna, där de, i synnerhet efter omorganisationen av sinnesslövården, ej höra hemma. Antalet exspektanter till Vipeholms sjukhus utgör f. n. 157. Det latent expektantantalet är i själva verket betydligt större, då man i många fall med kännedom om platsbristen på Vipeholms sjukhus underlåtit göra ansökan dit för vårdbehövande av denna kategori. Härtill kommer, att på andra statliga sinnessjukhus vårdas ett stort antal svårskötta idioter, som permanent upptaga platser, vilka bättre kunde utnyttjas för intagning av sinnessjuka med för modern behandling tillgängliga symtom. De lågtstående sinnesslöa utgöra en ur vårdsynpunkt svår belastning för de vanliga sinnessjukhusen. Deras motoriska oro, förstörelselusta, snaskighet och aggressivitet äro för medpatienterna synnerligen besvärande.

En förfrågan till samtliga statliga sinnessjukhus angående antalet där vårdade kvinnliga svårskötta idioter har vid motionstidens utgång besvarats för 20 anstalters vidkommande. Antalet patienter av denna kategori var där 97 stycken. Övriga tre sjukhus ha ännu ej besvarat enquêten. Om behovet av platser vid Vipeholms sjukhus har sjukhuschefen därstädes meddelat följande:

»Platsbristen på kvinnoavdelningen med dess 157 exspektanter är fruktansvärd och behovet av ny paviljong synnerligen trängande. Uppförandet av en sådan kan inte gärna utan våda uppskjutas.»

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 242 besluta, att byggnadsprogrammet för statens sinnessjukhus för budgetåret 1945/46 utökas med en ny paviljong för kvinnor vid Vipeholms sjukhus i enlighet med av föregående riksdag godkänd plan samt att för ändamålet anvisas ett anslag av 880 000 kronor utöver av departementschefen till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. äskade 2 600 000 kronor.

Stockholm i april 1945.

Einar Osterman.

Alarik Hagård.

Verner Hedlund,
Östersund.